

พระราชวรมณีเทศนา เล่มที่ ๑๗

“ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยพุทธธรรมและเทคโนโลยี”

พระราชวรมณี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

มูลนิธิพุทธธรรม
สหภาพฯ สมุทรานันท์ ชินาดี
การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง

พระราชวรมณีเทศนา เล่มที่ ๑๗

ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยพุทธธรรมและเทคโนโลยี

พระราชวรมณี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

ISBN 974-7891-55-7

พิมพ์ครั้งที่ ๓ - ธันวาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๔,๑๐๐ เล่ม

- มูลนิธิพุทธธรรม ๓,๕๐๐ เล่ม

- ผู้มีจิตศรัทธาพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน ๕๐๐ เล่ม

- พระสงฆ์ หันซื้อเงิน ๑๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๔ - มกราคม ๒๕๔๒

- มูลนิธิพุทธธรรม จำนวน ๒,๒๐๐ เล่ม

สำนักพิมพ์ : มูลนิธิพุทธธรรม ๘๗/๑๒๖ ถนนเทศบาลสงเคราะห์

แขวงสาทรยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๕๘๕-๕๐๑๒, ๕๘๐-๒๗๑๕ แฟกซ์ ๕๕๔-๕๗๕๑

จัดจำหน่าย : สายส่งดวงแก้ว บริษัท สหธรรมิก จำกัด โทร. ๘๖๔-๐๔๓๔-๕

พิมพ์ที่ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด

๕๔/๖๗-๖๘, ๗๑-๗๒ ซอยเจริญสนิทวงศ์ ๑๒

ถนนเจริญสนิทวงศ์ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ

โทร. ๕๑๒-๕๘๘๗, ๕๑๓-๕๘๘๑, ๐๑-๕๒๓-๘๘๒๕ แฟกซ์ ๕๑๒-๓๐๘๗

ราคาเล่มละ ๓๕ บาท

คำนำ

ธรรมเนียมเทศนาของท่านเจ้าคุณพระราชวรมณี (ประยูร
ธมฺมจิตฺโต) เป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า เป็นธรรมะที่มีความลึกซึ้ง
พร้อมทั้งอ่านเข้าใจง่าย และประกอบด้วยธรรมทรรษา ทำให้
หนังสือของท่านเป็นแหล่งแห่งความรู้และความเพลิดเพลิน
ภายในตัว มูลนิธิพุทธธรรมได้เล็งเห็นคุณค่าอันสูงส่งของ
ธรรมเนียมเทศนาเหล่านั้น จึงได้กราบขอขออนุญาตจาก
ท่านเจ้าคุณที่จะพิมพ์หนังสือชุด “พระราชวรมณีเทศนา” เพื่อ
เป็นการเผยแพร่ โดยส่วนหนึ่งของหนังสือจะได้แจกใน
สถานที่ต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งจะได้จัดวางจำหน่ายเช่นเดียวกับ
หนังสือเล่มอื่นๆ ที่มูลนิธิฯ จัดพิมพ์ขึ้น

มูลนิธิพุทธธรรม ขอกราบขอบพระคุณ ท่านเจ้าคุณ
พระราชวรมณี ที่อนุญาตให้จัดพิมพ์หนังสือเหล่านี้ไว้ ณ
ที่นี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ธรรมคำสั่งสอนขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะได้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง
ยิ่งขึ้นไป

มูลนิธิพุทธธรรม

ประวัติ

พระราชวรมณี (ประยูร มีฤกษ์ ฆมฺมจิตฺโต)

เปรียญธรรม ๙ ประโยค (ขณะเป็นสามเณร), พ.ม., ทธ.บ.,
(เกียรตินิยมอันดับ 1), M.A., M.Phil., Dip. in French, Ph.D. (Philosophy)
อุปสมบทในพระบรมราชูปถัมภ์ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
เคยเป็นพระธรรมทูตประจำวัดอัมมาราม ชิคาโก สหรัฐอเมริกา
เคยเป็นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยและรองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยูรวงศาวาสวรวิหารและรอง
อธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
พ.ศ. 2532 ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระเมธีธรรมภรณ์
พ.ศ. 2539 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราช ที่ พระราชวรมณี

เป็นอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหา วิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหา
วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจ-
บัณฑิตย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เป็นวิทยากรบรรยายในสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน
ก.พ. สถาบันพัฒนาข้าราชการตุลาการ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง วิทยาลัย
การปกครอง กรมการศาสนา สภาภาษาชาติไทย การไฟฟ้านครหลวง บริษัท
การบินไทย บริษัทปูนซิเมนต์ไทย ฯลฯ

เป็นนักเขียน ผลิตผลงานทางวิชาการและหนังสือธรรมบรรยาย
หลายเล่ม เช่น

เปรียบเทียบแนวคิดพุทธทาสกับชาตรี
พุทธศาสนากับปรัชญา
พระพุทธประวัติ
ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ไทย
พรใดก็ไร้ค่าถ้าไม่ทำ
พัฒนาชีวิตด้วยแนวคิดเชิงคุณธรรม
ธรรมเพื่อชีวิตใหม่
กรรม การเวียนว่ายตายเกิด
ธรรมานุสรณ์วีรชนประชาธิปไตย
ด้วยความหวังและกำลังใจ
มองสังคมไทย
ทางแห่งความสำเร็จ
มณีแห่งปัญญา : คุณธรรมสำหรับนักบริหาร
ทำความดีมีความสุข
ศิลปะแห่งการใช้ปรัชญาแก้แค้นและสร้างสุข
อยู่อย่างไรให้เป็นสุข
พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์
การควบคุมสัญชาตญาณ
ธรรมมงคลแห่งชีวิต
วิมุตติมรรค
อนุทินธรรมะ ธรรมะสำหรับ 365 วัน
A Buddhist Approach to Peace
Selflessness in Sartre's Existentialism and Early Buddhism
Buddhist Morality
ฯลฯ

สารบัญ

ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยพุทธธรรมและเทคโนโลยี	๑
หัวใจเศรษฐกิจ	๔
การพัฒนาที่ยั่งยืน	๗
วิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี	๑๐
ธรรมกับเทคโนโลยี	๑๕
ความสุขอันประณีต	๑๘
ฉันทสมาธิ	๒๑
คนมีความสุข	๒๖
มนุษย์สมบูรณ์	๓๒
ผลงานเผยแพร่ธรรมของมูลนิธิพุทธธรรม	๓๘

“ ก้าวสู่ศตวรรษที่แปดด้วยพุทธธรรมและทศบาลี ”

เรามาดูกันว่าจากจุดที่อยู่ในปัจจุบัน สังคมไทยจะ
ไปทางไหนเมื่อโลกก้าวสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ในอีกไม่กี่ปี
ข้างหน้า ในเวลาสองปีที่ผ่านมาเราสร้างภาพอนาคต
ของไทยไว้สวยหรูมาก ไม่มีใครพยากรณ์ว่าจะเกิดสภาพ
ฟองสบู่แตก ในเศรษฐกิจของไทย ธนาคารโลกเคย
พยากรณ์ไว้ว่า อีกไม่นานนัก ประเทศไทยจะมีเศรษฐกิจ
โตเป็นอันดับ ๘ ของโลก คนไทยฝันเฟื่องตามกันไป
ไม่มีใครที่ใส่เบรคหรือเตือนสติใคร แม้กระทั่งในระดับ
ผู้ทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ
ที่ ๘ ก็ไม่มีใครคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยจะถึงเหวใน
เวลาอันรวดเร็ว

ปาฐกถารวม ๔๐ ปี วิชาเขตภาคพายัพ แสง ณ ศาลารามมงคล
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิชาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๐

เมื่อสองปีก่อน สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสรุปสภาพสังคมไทยช่วงปลายแผน ๗ ไว้ ๓ คำ คือ ๑) เศรษฐกิจดี ๒) สังคมมีปัญหา ๓) การพัฒนาไม่ยั่งยืน

ที่ว่าเศรษฐกิจดีนั้นคือว่าเศรษฐกิจไทยเติบโตเป็นอันดับหนึ่งของโลกในรอบสิบปีที่ผ่านมา เฉลี่ยปีละ ๘% สูงกว่าประเทศจีน ในช่วงเดียวกัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ เน้นการแก้ปัญหาสังคม เพราะเห็นว่าเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว การแก้ปัญหาสังคมก็เน้นที่สถาบันครอบครัว โดยกำหนดในแผน ๘ ว่าชุมชนต้องเข้มแข็ง ครอบครัวต้องมั่นคง นอกจากนี้ การพัฒนาที่ผ่านมาไม่ยั่งยืนเพราะทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม แผน ๘ ก็ให้ความเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม

ความฝัน ๕ ปีตามแผน ๘ ส่อเค้าว่าจะไปไม่รอด เมื่อความจริงเริ่มปรากฏออกมาว่า เศรษฐกิจไทยไม่ดีจริงตามที่คุยไว้ การพัฒนาเศรษฐกิจกลายเป็นการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน เศรษฐกิจกลับตาลปัตรเสียแล้ว ตอนนี้นักในชาติไม่สนใจแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่าไรนัก ทุกคนหันสนใจปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อเศรษฐกิจเป็น

ปัญหาที่หันมาระดมกันที่เศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งจะต้องถูกหั่นงบประมาณในที่สุด เราก็เลยเริ่มมองว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะไปทางไหนในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้

ที่เศรษฐกิจของเราตกต่ำมาจนถึงจุดนี้เป็นเพราะเราอยู่โดยไม่นำเอาพุทธธรรมเข้ามาใช้ ถ้าคนเราอยู่อย่างมีพุทธธรรม เศรษฐกิจที่เคยดีก็จะคงอยู่ได้ แม้เศรษฐกิจมีปัญหา ก็แก้ได้ด้วยพุทธธรรม เมื่อเราแยกเศรษฐกิจจากพุทธธรรม เศรษฐกิจจึงมีปัญหา เพราะที่ผ่านมามคนไทยใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินไป โลกอย่างไม่รู้จักควบคุม ไม่มีการรัดเข็มขัด ถ้าเรารู้จักประหยัดและไม่ประมาท เราจะไม่ตกต่ำขนาดนี้ ถ้าเราได้ปฏิบัติตามพุทธธรรม เราจะขยันและประหยัดเอง โดยไม่ต้องเชิญไอเอ็มเอฟมาบังคับเรา เมื่อเป็นลูกหนี้ไอเอ็มเอฟ เขาก็บังคับให้เราดออมด้วยการขึ้นภาษีต่างๆ คนไทยเริ่มเป็นทุกข์ เราเริ่มเห็นสังขธรรมตามพุทธพจน์ที่ว่า อดทานัน ทุกฺขํ โลกํ การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก

หัวใจเศรษฐกิจ

พุทธธรรมไม่ได้สอนแต่เรื่องไปนิพพาน แต่ยังสอนเรื่องหัวใจเศรษฐกิจ การเป็นอยู่ที่ถูกต้องในสภาวะเศรษฐกิจเช่นนี้ ควรยึดหลักพุทธธรรมเรื่องหัวใจเศรษฐกิจมีอยู่ ๔ คำ คือ อุ อา กะ สะ เรียกว่า คาทาหัวใจเศรษฐกิจ

ใครที่อยากจะเป็นเศรษฐี โดยเฉพาะคนไทยช่วงนี้ ต้องเสก อุ อา กะ สะ ให้มาก เสกอย่างเดียวยังไม่พอ ต้องถอดความหมายของคำมาปฏิบัติตามด้วย คำทั้งสี่มีความหมายดังนี้

อุ มาจากคำว่า อุฏฐานสัมปทา แปลง่ายๆ ว่า ขยันหา คือขยันทำงานหาเงิน อุฏฐานะท่านแปลว่า ลูกขึ้น ตีนตัว เกาะติดสถานการณ์ เมื่อค่าเงินบาทลอยตัว ต้องตามว่าจะลอยขึ้นหรือลอยลง เมื่อล้มไปแล้วต้องลุกขึ้นมาใหม่ หลวงตาแพรวเยื่อไม้ถือคติว่า ล้มเพราะก้าวไปข้างหน้า ดีกว่ายืนตะเทาอยู่กับที่ คนญี่ปุ่นมีภาษิตสอนใจว่า เมื่อล้มลงไปแล้ว อย่าลุกขึ้นมามือเปล่า อย่างน้อยให้มีฟางเส้นหนึ่งติดมือขึ้นมาก็ยังดี

อา มาจากคำว่า อารักขสัมปทา แปลว่า รักษาดี คนรักษาทรัพย์สมบัติที่ดีควรปฏิบัติตามภาษิตฝรั่งที่ว่า

อย่าเก็บไข่ไว้ในตะกร้าใบเดียวกัน คนรักษาไม่ได้ เหมือนคนที่เก็บไข่ทั้งหมดไปไว้ในตะกร้าใบเดียวกัน พอตะกร้าแตกแล้วไข่แตกหมดเลย บางคนมีเงินเท่าไรก็ทุ่มทำธุรกิจประเภทเสี่ยงเพียงเรื่องเดียว เช่น หลายคนกู้เงินมาจากต่างประเทศ เพราะเห็นว่าดอกเบี้ยยต่ำ แทนที่จะนำเงินไปลงทุนในธุรกิจที่ไม่เสี่ยงและทำรายได้ กลับทุ่มเงินในตลาดอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ที่ดินแพงขึ้น บั้ราคาหุ้นขึ้นจนเศรษฐกิจโตเป็นฟองสบู่ เพราะเงินส่วนใหญ่ไปสู่มงกอนจนไปงพองอยู่ที่อสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น บ้านและที่ดินล้นตลาด คนมีที่ดินแต่ทำนาไม่เป็น คนมีที่ดินแต่ไม่มีเงิน มีแต่คนขายที่ดินโดยหาคนซื้อไม่ได้ และแล้ววันดีคืนดีชาวต่างชาติที่เคยเข้ามาซื้อซื้อหุ้น ก็ถอนเงินกลับไปหมด หุ้นดิ่งเหวจากที่เคยขึ้นถึง ๑,๕๐๐ จุด ตกลงมาเหลือ ๕๐๐ จุด

ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาคนไทยขาดทุนเพราะหุ้นเรื่องเดียวนี้ เป็นเงินเท่าไร ท่านทราบไหม หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ได้ไปสำรวจข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์แล้วรายงานว่า ตั้งแต่มิถุนายน ๒๕๓๙ จนถึงพฤษภาคม ๒๕๔๐ คนไทยที่ซื้อหุ้นสูงสุด ๒๕ อันดับ

แรกของเมืองไทยสูญเสียเงินเพราะหุ่นตกราวหนึ่งแสน
หนึ่งหมื่นห้าพันล้านบาท รายที่หนึ่งรายเดียวนั้นสูญเสียเงิน
ไปสามหมื่นล้านบาท นี่คือตัวอย่างของการรักษาที่ไม่ดี
การรักษาทรัพย์ที่ดีต้องรู้จักวิธีกระจายความเสี่ยง

กะ มาจากคำว่า กัลยาณมิตรตา แปลว่ามีเพื่อนดี
มากมาย มีคนคอยให้คำแนะนำ มีเพื่อนร่วมหุ้นร่วมลง
ทุน ต้องมีคนทีไว้ใจได้ นโปเลียนมหาราชกล่าวว่า การ
จะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ต้องอาศัยสองสิ่ง คือ ๑) มีศัตรูที่กล้า
แข็งที่สุด ๒) มิมิตรที่ซื่อสัตย์ที่สุด เพื่อนดีเพียงคนเดียว
มีประโยชน์มหาศาล เพราะเขาจะนำคนดีและสิ่งอื่นๆ
มาหาเรา

อันเพื่อนดีมีหนึ่งถึงจะน้อย
ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา
แม้เกลียดขี้บหนึ่งน้อยด้อยราคา
ยังดีกว่าน้ำเค็มเต็มทะเล

สะ มาจากคำว่า สะมะชีวิตา แปลว่า ใช้จ่าย
เหมาะสม คือ อย่าใช้เงินผิดประเภท บางคนกู้เงินเขา
มาแล้ว แทนที่จะไปลงทุนทำที่มีรายได้ กลับเอาไปซื้อ
รถป้ายแดงขับไปขับมาให้ธนาคารยึดเพราะไม่มีเงินส่ง

คนที่จะเป็นเศรษฐีไม่ใช่คนที่อวดมั่งมีด้วยการใช้แต่ของ
ทำจากนอก โบราณสอนว่า ถ้าอยากรวย อยู่อย่างคน
รวย จะไม่รวย ถ้ากลัวจน อยู่อย่างคนจน จะไม่จน ถ้า
เราอยู่อย่างคนรวย คือใช้ของฟุ่มเฟือยราคาแพง เราก็
จะไม่มีโอกาสรวย

การดำรงชีวิตที่เหมาะสม รู้จักประหยัดอดออมรัด
เข็มขัดเราเริ่มกันใหม่ให้ถูกต้องด้วยการปฏิบัติตาม
พุทธธรรมที่ว่ามา ทำได้แบบนี้ เราก็จะมีทุนมั่งบ
ประมาณสำหรับพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ
พัฒนาคน เศรษฐกิจที่พัฒนาแล้วไม่ยั่งยืนเพราะเรา
ไม่ได้พัฒนาคนไว้เป็นแกนนำในการพัฒนาเศรษฐกิจ
การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่ถือคนเป็นตัวตั้ง และ
คนที่พัฒนาแล้วจะไปเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ
สังคมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงการพัฒนาที่สมดุลใน
สามส่วน คือ ๑) มนุษย์ ๒) วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
และ ๓) สิ่งแวดล้อม ในสามส่วนนี้ มนุษย์เป็นหัวใจ

สำคัญของการพัฒนา เราต้องพัฒนามนุษย์ให้พร้อมที่จะพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ได้ให้มุ่งงบประมาณเพื่อพัฒนาคน แต่บางคนอาจท้อใจว่า ทำตามแผนไม่ได้เสียแล้วเพราะเศรษฐกิจไม่ดี รัฐบาลจำเป็นต้องตัดงบประมาณรายจ่าย การศึกษาก็ไม่มีงบประมาณ การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีก็ชะลอไว้ก่อน อย่างไรก็ตาม แม้งบประมาณจะน้อย การพัฒนาคนตามแผนที่เราตั้งไว้นั้นต้องไม่ถูกระงับหรือชะลอไปเพราะปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ เราต้องเดินหน้าตามแผน ๘ ต่อไปในเรื่องการศึกษาและการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เราต้องพัฒนาคนให้เป็นตัวตั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจ คนที่พัฒนาแล้วจะใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

มีสโลแกนของนักพัฒนาว่า พัฒนาชาติให้เริ่มที่ประชาชน พัฒนาคนให้เริ่มที่ใจ จะพัฒนาอะไร ให้เริ่มที่ตัวเราเองก่อน โดยนัยนี้การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเริ่มด้วยการพัฒนาใจคน เพราะใจของคน

วางไม่ถูกต้อง เราจึงใช้เทคโนโลยีมาสนองความต้องการอย่างไม่รู้จบ และเป็นเทคโนโลยีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ แทนที่จะนำเข้าเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนา เรานำเข้าเทคโนโลยีเพื่อการบริโภค เช่น เรานำเข้าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อปล่อยให้เด็กเล่นเกมส์ ซื้อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้กับโรงภาพยนตร์ และสวนสนุกในห้างสรรพสินค้า เราลงทุนนำเข้าเทคโนโลยีมาใช้ เช่น รถที่ราคาแพงมากซึ่งไทยผลิตไม่ได้ เราซื้อคอมพิวเตอร์กันมาก ทำให้คนผลิตซอฟต์แวร์คือนายบิล เกตส์ อายุ ๔๓ ปี เจ้าของบริษัทไมโครซอฟต์ที่ทำวินโดว์ ๙๕ เป็นมหาเศรษฐีอันดับหนึ่งของโลก

เราซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพราะเราประดิษฐ์เทคโนโลยีไม่ได้ เงินมหาศาลไหลออกนอกประเทศ ทำให้เสียเปรียบดุลย์การค้า การสั่งเข้าเทคโนโลยีที่ราคาแพง กระทบกับเศรษฐกิจคือทำให้เงินไหลออก สินค้าออกของไทยสู้คู่แข่งไม่ได้เพราะค่าแรงของไทยแพงกว่า ประเทศใกล้เคียงมีค่าแรงถูกกว่าทำให้ขายสินค้านำเข้าราคาถูก ทั้งที่ไทยจะนำหน้าก็ด้วย

การผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูง มีมือดี เมื่อค่าแรงของเราแพง เราต้องผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูง ตรงนี้เราไม่ได้เตรียมเทคโนโลยีไว้ให้ทันการ เศรษฐกิจจึงทรุดเพราะไม่ได้เตรียมความพร้อม ในด้านเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าที่ดีออกไปแข่งขันในตลาดโลก เมื่อเราไม่มีเทคโนโลยีที่ล้ำหน้า เราจึงไม่สามารถผลิตสินค้าที่ดี เมื่อไม่มีสินค้าที่ดี การส่งออกจึงลดลง เศรษฐกิจก็ตกต่ำ เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ เราก็ไม่มีงบประมาณที่จะพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี นี่เป็นวงจรอุบาทว์

เราจะฝันถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในศตวรรษใหม่โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ก็คงไม่ได้ ขณะนี้เราพึ่งพาต่างชาติในด้านเศรษฐกิจเพราะกู้เงินไอเอ็มเอฟ นอกจากนี้เรายังพึ่งพาทางด้านเทคโนโลยี ถ้ามว่าในศตวรรษใหม่เราจะลดการพึ่งพาในด้านเทคโนโลยีให้น้อยลงได้หรือไม่ คำตอบก็คือว่าคงเป็นไปได้ยาก ถ้าไม่มีการพัฒนาวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี

ในด้านประวัติศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นผลของการ

รวมตัวระหว่างนักวิทยาศาสตร์กับช่างฝีมือ ที่เรียกว่า เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (Industrial Technology) การรวมตัวกันนี้เกิดขึ้น เมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีมาแล้ว ก่อนหน้านั้นมนุษย์ก็มีเทคโนโลยี แต่เป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน ชาวอียิปต์โบราณสร้างปิรามิดด้วยเทคโนโลยีบางอย่าง ที่ใช้ขนหินแกรนิตหนักตั้งแต่สองตันถึงสิบตันขึ้นไปซ้อนกันถึงยอดสูงประมาณ ๑๖๕ ฟุต เมื่อประมาณ ๔,๕๐๐ ปีมาแล้ว คนไทยสร้างบ้านแปงเมืองมาได้ก็ด้วยเทคโนโลยี นี่เป็นเทคโนโลยีธรรมดา เพราะไม่อาศัยเรื่องจักรกล ในปัจจุบัน เวลาเราพูดถึงเทคโนโลยี เราหมายถึงเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องจักรกล เรียกว่าเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ขณะที่มีการผลิตเครื่องจักรไอน้ำแล้วเอาไปใช้ในโรงงานทอผ้า เมื่อ ๒๐๐ ปีมาแล้ว ฟรานซิส เบคอน วิจารณ์ว่า นักวิทยาศาสตร์ส่วนมากก็ได้แต่คิดค้ำนั่งเป็นทฤษฎีอย่างเช่นนักดาราศาสตร์สมัยก่อนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นทฤษฎีมากมาย แต่ใช้ปฏิบัติไม่ได้ ช่างฝีมือก็ผลิตอะไรมากมายแต่ไม่พัฒนา เพราะไม่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ฟรานซิส เบคอน และนักคิด

อื่นๆ เสนอแนะว่า น่าจะรวมคนสองคนเข้าเป็นหนึ่ง
คือนักวิทยาศาสตร์ ควรเป็นช่างฝีมือ หรือช่างฝีมือ
ควรเป็นนักวิทยาศาสตร์ เมื่อชาวตะวันตกเริ่มทำตาม
ข้อเสนอแนะอันนี้ เทคโนโลยีได้ถือกำเนิดขึ้นมา
เทคโนโลยีเกิดจากการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไป
พัฒนาเครื่องมือของช่างฝีมือ ทำให้เกิดเครื่องจักรกล
ที่ซับซ้อน และใช้เครื่องจักรกลเหล่านี้ทำงานอุตสาหกรรม
กรรมได้ผลมหัศจรรย์

ทุกวันนี้ ไทยผลิตช่างฝีมือออกมามาก แต่ช่าง
ฝีมือเหล่านั้นขาดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ดังที่มีข่าวว่า
เด็กไทยอ่อนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เราไม่มีฐาน
ไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยี เทคโนโลยีนั้นต้องอยู่บนฐาน
ของวิทยาศาสตร์ที่บริสุทธิ์ ดังนั้น เราต้องพัฒนาช่าง
ฝีมือให้รู้วิทยาศาสตร์ด้วย เมื่อนั้นแหละเราจึงจะ
สามารถผลิตเทคโนโลยีของเราเอง ในประเทศที่เจริญ
ในทางเทคโนโลยี เขาทุ่มทุนมหาศาลเพื่อพัฒนาวิทยา-
ศาสตร์ที่จะนำมาประยุกต์เข้ากับเทคโนโลยี เช่น
ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทุ่มงบประมาณมหาศาลตั้ง
สถาบันทดลองวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ที่นครชิคาโก รัฐ

อิลลินอยส์ มีชื่อว่าห้องปฏิบัติการแห่งชาติอาร์กอน (Argonne National Lab) อาตมาได้ไปเยี่ยมชมมาแล้ว

ห้องปฏิบัติการแห่งชาติอาร์กอน เป็นศูนย์การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการพลังงานที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกา มีเนื้อที่กว้างเป็นพันไร่ สถาบันนี้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ เพื่อทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้พลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติในตอนต้น ปัจจุบันนี้สถาบันยังได้ทำวิจัยเพื่อเกี่ยวกับซูเปอร์คอนดักเตอร์ และซูเปอร์คอมพิวเตอร์

โครงการล่าสุดของสถาบัน คือการสร้างห้องซูเปอร์เอกซเรย์ ซึ่งไม่เคยมีที่ไหนในโลกกล้าลงทุนสร้างมหาศาลอย่างนี้ ริงส์ซูเปอร์เอกซเรย์จะวิ่งเป็นวงกลมยาว ๑ กิโลเมตร มีที่ริงส์จะออกมาให้ใช้ ๖๐ แห่ง เมื่อโครงการนี้สำเร็จ นักวิทยาศาสตร์จะสามารถใช้ซูเปอร์เอกซเรย์ถ่ายภาพโครงสร้างของอะตอมไว้ศึกษาได้ การหาวิธีการรักษาโรคเอดส์อาจไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป เพราะนักวิทยาศาสตร์จะใช้ซูเปอร์เอกซเรย์ส่องดูอะตอมของไวรัสโรคเอดส์ แล้วหาจุดอ่อนที่จะกำจัดมันได้

สถาบันนี้ใช้เงินไม่ใช่น้อย เฉพาะนักวิจัยที่จบปริญญาเอกอยู่ที่ทำงานสถาบันนี้มี ๗๕๐ คน รัฐบาลสหรัฐต้องจ่ายเงินมหาศาลเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประเทศที่พัฒนาแล้วกล้าลงทุนส่งเสริมการวิจัย เพื่อให้พึ่งตัวเองในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประเทศไทยคงไม่กล้าทุ่มทุนไปพัฒนาเรื่องที่มีสาระแต่ไม่มีกำไรตอบแทนอย่างนี้ ถ้ามีพื้นที่ว่างนับพันไร่ในกรุงเทพฯ ไม่ช้าไม่นานก็จะกลายเป็นสนามกอล์ฟหรือศูนย์การค้า

ถ้าไทยจะก้าวหน้าในทางเทคโนโลยีต่อไปจนพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยีได้ เราต้องพัฒนาเทคโนโลยีที่อยู่บนพื้นฐานของการค้นคว้าในทางวิทยาศาสตร์ด้วย แน่แน่นอนว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีคงผลิตช่างฝีมือไว้แก้ไขตัดแปลงเทคโนโลยีที่ประเทศอื่นประดิษฐ์ ต่อไปนี้เราต้องสามารถประดิษฐ์เทคโนโลยีเอง และการประดิษฐ์ต้องมีความรู้วิทยาศาสตร์เป็นฐาน มิฉะนั้นจะเข้าทำนองที่ว่าเป็นฝรั่งทำเกินหรือประดิษฐ์ออกมาแล้วเกิดอุบัติเหตุ เพราะเราประดิษฐ์โดยไม่มีความรู้พื้นฐาน

ทางวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นจะต้องพัฒนาความคิด
ช่างฝีมือให้เป็นวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีคงต้อง
ตั้งเป้าหมายว่าจะผสมจิตวิญญาณของนักวิทยาศาสตร์
เข้ากับจิตวิญญาณของช่างฝีมือ เพื่อให้ได้เทคโนโลยีที่
พึงประสงค์

ธรรมกับเทคโนโลยี

จิตวิญญาณของนักวิทยาศาสตร์ คือธรรมฉันตะ
หรือความใฝ่รู้ ความอยากรู้อยากเห็นทำให้คนเป็น
นักวิทยาศาสตร์ จิตวิญญาณของช่างฝีมือคือกัตต-
กัมยตาฉันตะหรือความใฝ่ทำหรือใฝ่ประดิษฐ์ ความ
ใฝ่ประดิษฐ์ ทำให้คนเป็นช่างฝีมือ คนที่เรียนเทคโนโลยี
จะต้องมีจิตวิญญาณสองส่วน คือเป็นคนใฝ่รู้ ใฝ่ที่จะ
ศึกษาธรรมชาติ คือความแท้จริงของสิ่งทั้งหลาย และ
เป็นคนใฝ่ทำ ใฝ่ประดิษฐ์

โทมัส อัลวา เอดิสันเป็นนักประดิษฐ์ที่รวมความ
เป็นนักวิทยาศาสตร์และความเป็นช่างฝีมือไว้ในตัวเอง
เขาเป็นนักประดิษฐ์ที่จดทะเบียนสิ่งประดิษฐ์ไว้ในสหรัฐ
อเมริกาจำนวน ๑,๐๘๓ ชิ้น ถือว่าเป็นสถิติสูงสุดใน

อเมริกา เอดิสันได้เงินจากสิ่งประดิษฐ์ก็เอามาลงทุนทำห้องแล็บหรือห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ห้องแล็บของเขาเป็นต้นแบบให้รัฐบาลสหรัฐเอออย่างในการสร้างห้องแล็บต่อมา เอดิสันชอบสร้างห้องทดลอง เพราะเขาชอบทำงานร่วมกับลูกมือหลายคน เมื่อลูกมือในห้องทดลองคิดประดิษฐ์อะไรขึ้นมา หากเอดิสันเห็นว่ายังมีข้อบกพร่อง เขาก็จะนำมาปรับปรุงแก้ไขจนใช้การได้ดี ความสำเร็จของเอดิสัน เกิดจากความใฝ่รู้ชอบทดลองและชอบประดิษฐ์

เมื่อเราย้อนไปดูชีวิตวัยเด็กของเอดิสัน เราจะพบว่าเอดิสันมีนิสัยใฝ่รู้มาตั้งแต่วัยเด็ก เขาได้รับการศึกษาจากโรงเรียนน้อยมาก เขาเรียนเองที่บ้านมีแม่เป็นครูสอน เอดิสันเป็นนักประดิษฐ์เพราะมีนิสัยใฝ่รู้ วันหนึ่งเด็กชายเอดิสันเข้าไปในทุ่งแล้วกลับมาบ้านหน้าตาบวมไปหมด พ่อถามเอดิสันว่าไปทำอะไรมา เอดิสันตอบว่าไปคูต่อทำรัง เขาไปเฟ่งคูช่องที่จอมปลวก เห็นตัวต่อเข้าออกๆ เขาเฟ่งคูวิธีที่ตัวต่อทำรังจนมีสมาธิหนึ่งไม่รู้ว่าขณะนั้นมีลูกแพะมาอยู่ข้างหลัง มันไล่ชีวิตอะไรต่อมิอะไรมาเรื่อย ลูกแพะเห็นบันท้ายของเอดิสันก็พุ่ง

เข้าชน เอดิสันไม่ทันรู้ตัวเพราะมีวแต่จ้องดูต่อด้วย
ความไม่รู้ ใบหน้าของเอดิสันก็ทมิไปชนรังต่อจึงถูกต่อ
ต่อยหน้าตาบวม

นอกจากจะเป็นคนใฝ่รู้ เอดิสันยังเป็นคนใฝ่
ประดิษฐ์ เมื่ออายุ ๑๒ ปี เอดิสันเป็นเด็กขายขนมหวาน
บนรถไฟสายดีทรอยต์-พอร์ตฮิวรอน เขาไปเยี่ยม
สำนักงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทุกวัน จนคิดอยากทำ
หนังสือพิมพ์เอง เมื่ออายุ ๑๕ ปี เขาซื้อเครื่องพิมพ์
ดีดเก่ามาเครื่องหนึ่งแล้วก็พิมพ์ข่าวลงไป เขาตั้งชื่อ
หนังสือพิมพ์ของเขาว่า Weekly Herald เขานำไปขาย
บนรถไฟฉบับละ ๘ เซนต์ มียอดพิมพ์สัปดาห์ละ ๔๐๐
ฉบับ ในช่วงนี้เอดิสันพอมีเงินเหลือเก็บ ก็ไปซื้อวัสดุ
มาทำห้องแล็บบนตู้รถไฟที่จอดทิ้งไว้ที่สถานี มีหลอด
ทดลองเต็มไปหมด วันดีคืนดีมันก็ระเบิดตูมขึ้นมา
เสียงระเบิดทำให้หูได้รับการกระทบกระเทือน พนักงาน
รักษาความปลอดภัยของรถไฟตบซ้ำเข้าไปอีก หูของ
เอดิสันก็เริ่มตึงตั้งแต่นั้นมา

เมื่อเอดิสันประดิษฐ์หลอดไฟฟ้าสำเร็จ มีคนไป
ถามเอดิสันว่า “ก่อนค้นพบหลอดไฟฟ้า ท่านทดลอง

ก็ครั้ง”

เอดิสันตอบว่า “ทดลอง ๑๐,๐๐๐ ครั้ง”

“ถ้าเช่นนั้น แสดงว่าท่านล้มเหลว ๙,๙๙๙ ครั้ง”

เอดิสันตอบว่า “ผมไม่ถือว่าล้มเหลว ผมถือว่าได้ค้นพบวิธีที่ไม่ต้องทำหลอดไฟ ๙,๙๙๙ วิธี การทดลองครั้งต่อไปก็เพื่อค้นหาวิธีทำ”

เอดิสันมีความใฝ่รู้ใฝ่ประดิษฐ์เป็นแรงกระตุ้นมาตั้งแต่วัยเด็ก เด็กส่วนมากมีความใฝ่รู้ใฝ่ประดิษฐ์จึงซุกซน ถ้ามองว่าเราจะรักษาความใฝ่รู้ใฝ่ประดิษฐ์นี้ไว้ได้อย่างไร คำตอบก็คือต้องทำให้เขามีความสุข เมื่อได้สนองความใฝ่รู้ หรืออยากรู้อะไรแล้วได้พบคำตอบเราจะมีความสุขชนิดที่เรียกว่านิรามิสสุข

ความสุขอันประณีต

ความสุขมี ๒ อย่าง คือ ๑) อามิสสุข หมายถึงสุขที่มีเหยื่อล่อ เป็นสุขแบบมีเงื่อนไข เมื่อได้สิ่งที่ถูกใจเราจะมีความสุข นี่คือความสุขจากการบริโภค เป็นความสุขแบบชาวบ้านทั้งหลาย ๒) นิรามิสสุข หมายถึงสุขที่ไม่มีเหยื่อล่อ ไม่มีเงื่อนไข เป็นสุขที่เกิดจาก

กิจกรรมคือการกระทำ เช่นความสุขของคนเป่าขลุ่ย
ความสุขของคนที่กำลังวาดภาพทิวทัศน์ ความสุขของ
คนนั่งกรรมฐาน เป็นความสุขที่ประณีตกว่าความสุข
ประเภทแรก

นักประดิษฐ์และนักวิทยาศาสตร์สามารถมีความสุขประเภทที่สอง คือมีสุขขณะที่ทำกิจกรรมการทดลอง
อยู่ในห้องแล็บของเขา การได้ค้นพบทฤษฎีอันใดอัน
หนึ่งทำให้มีปิติสุขอย่างยิ่ง เมื่ออาคิมิเดสค้นพบวิธีแก้
ปริศนามงกุฏทองคำของกษัตริย์เฮียโรนั้น เขากำลัง
อาบน้ำในที่สาธารณะ เขาถึงกับโดดออกจากอ่างน้ำวิ่ง
ตะโกนว่า "Eureka Eureka พบแล้ว พบแล้ว" นี่คือน
ปิติใจสุดขีด ขงจื้ออ่านหนังสือเพลินจนไม่ทานอาหาร
เป็นวัน เขาอ่านหนังสือแล้วมีความสุขจนลืมทานข้าว

ที่เฟอร์มิแล็บ (Fermi Lab) ในรัฐอิลลินอยส์ที่ได้
ไปดูมานั้นมีแต่จักรยานเป็นพาหนะ ไม่มีรถยนต์ให้นัก
วิทยาศาสตร์ได้ขับออกไปจากแล็บ พวกเขาใช้จักรยาน
อยู่ในบริเวณนั้นเป็นเดือน นักวิทยาศาสตร์สามารถอยู่
ในนั้น และศึกษาวิจัยเรื่องอะตอมอย่างมีความสุข นัก
ประดิษฐ์และนักวิทยาศาสตร์ต้องไปให้ถึงขั้นนี้ เมื่อได้

ตอบสนองความไม่รู้แล้วมีความสุข เพราะเหตุนี้เอง พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ปจพฺพยา เอกรรุเชน เป็นต้น แปลความว่า การบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันประเสริฐยิ่งกว่าเป็นองค์เอกราชาครองแผ่นดินยิ่งกว่าได้ขึ้นสวรรค์หรือเป็นใหญ่ในสากลโลก

นั่นคือทรัพย์สินทั้งแผ่นดินมากองก็ไม่พอที่จะแลกกับความสุขของความเป็นพระโสดาบัน นี่เป็นเช่นเดียวกับนิรามิสสุขอันประณีตในจิตวิญญาณ ที่เกิดจากการตอบคำถามที่เราอยากรู้ ในการวิจัยหรือในการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เป็นความสุขในใจของช่างฝีมือในอดีตของเมืองไทยที่ทุ่มเทสร้างวัดพระแก้ว ขรัวอินโข่ง วาดภาพฝาผนังพระอุโบสถอย่างมีสมาธิ มีความสุขในการวาดภาพจิตรกรรม ผลงานประติมากรรมที่สวยงามนั้นคิดเป็นเงินไม่ได้ เพราะกลั่นมาจากจิตวิญญาณที่มีความสุขในขณะที่ทำ สุนทรภู่มีความสุขในขณะที่แต่งกลอนสุขเกิดขณะนั้นทันทีนั้นเหมือนมีสุข ขณะที่เราเป่าขลุ่ยในขณะที่กำลังทำกิจกรรม การเป่าขลุ่ยนั้น เรามีความสุข เพราะฉะนั้นศิลปินในสมัยก่อนแม้จะอยู่อย่างยากจนก็มีความสุข จิตรกรที่วาดภาพอะไรขึ้นมาแล้วบางที

ไม่อยากจะขาย เพราะตีราคาเป็นเงินไม่ได้ ผลงานที่
เขาใส่จิตวิญญาณเข้าไปทำให้เป็นอมตะ

นักปรัชญาชื่อโสกราตีส คิดคำนึงเพื่อหาทฤษฎี
ความรู้ต่างๆ แต่ละวันของเขาหมดไปกับการได้วาที
ได้แต่ไปนั่งคิดปรัชญากลับบ้านไม่ทำอะไร ได้แต่นั่ง
คิดทฤษฎีของเขา จนภรรยาโกรธมากตำเขาต่างๆ
นานา โสกราตีสก็นั่งเฉยเหมือนเข้าฌาน นั่งคิดทฤษฎี
ทางปรัชญา ภรรยาตำมากเขายังเห็นสามีนั่งเฉย ก็คิด
ว่าตายแล้วจึงร้องไห้ โสกราตีสก็ยังนั่งเฉย ภรรยาไม่
รู้จะทำอย่างไรจึงไปตักน้ำมาล้างหน้า รัตบนตีระ
โสกราตีส โสกราตีสถูกน้ำสาดพอดีคิดทฤษฎีออกก็ลืม
ตาขึ้นมาแล้วเปล่งอุทานว่า หลังจากฟ้าร้องแล้วฝน
ก็ตก เราว่าคนอย่างโสกราตีสนี้แหละเป็นคนแปลก
อย่าลืมน่าปรัชญากรีกก้าวหน้ามากเพราะคนแปลก
อย่างนี้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตะวันตกเจริญมาก
ก็เพราะคนช่างคิดช่างค้นคว้า

ฉันทสมาธิ

นักปรัชญามีความสุขขณะคิด นักวิทยาศาสตร์มี

ความสุขขณะทดลอง นักวิจัยมีความสุขขณะเก็บข้อมูล
ความสุขเหล่านี้มีฉันทะคือความชอบเรื่องที่ทำเป็น
พื้นฐาน ฉันทะทำให้เกิดสมาธิเรียกว่าฉันทสมาธิ สมาธิ
ทำให้เกิดความสุขใจที่ได้ทำงาน ถ้าจะทำหน้าที่ให้มี
ความสุข สนุกกับการทำงานต้องมีสมาธิในขณะที่ทำนั้น
ดังบาลีว่า "สมาธิขมูปิติสุขํ ปิติสุขํเกิดจากสมาธิ"

สมาธิแปลว่าตั้งใจมั่น มีคำไวพจน์ว่าเอกัคคตา
แปลว่าคิดเรื่องเดียว การทำสมาธิก็คือฝึกคิดเรื่องเดียว
เมื่อท่านนั่งฟังบรรยายอยู่ในห้องนี้มีสมาธิอยู่กับการ
ฟังคือคิดเรื่องที่บรรยายเพียงเรื่องเดียว เมื่อเข้าห้อง
เรียนก็หยุดคิดเรื่องบรรยายนี้ ให้คิดเพียงเรื่องเดียวคือ
เรื่องเรียน เมื่อทำอะไรก็คิดแต่เรื่องนั้น เมื่อจบเรื่องนั้น
ก็หยุดแล้วหันไปคิดเรื่องใหม่ ไม่ให้สับสนวุ่นวาย ถ้าเรา
ไม่มีสมาธิ ใจเราไม่อาจจะวางเรื่องเก่าไปรับเรื่องใหม่
ใจจะติดค้างกับเรื่องเก่า จนรับเรื่องใหม่ไม่ได้ เพราะ
เรื่องเก่ายังค้างคาในใจ การทำสมาธิจะช่วยให้จิตอ่อน
เป็นมุกตา พร้อมทั้งจะวางเรื่องเก่า แล้วจับเรื่องใหม่ขึ้น
มา เวลาที่ท่านเข้ามาในห้องประชุมเพื่อฟังบรรยาย
ถ้าจิตของท่านอ่อนก็พร้อมที่จะหลอหลอมเป็นรูปตาม

เรื่องที่อาตมาบรรยาย จะฟังบรรยายได้ง่ายและได้
บรรยายากต แต่บางคนไม่มีอารมณ์จะฟัง เพราะเรื่อง
อื่นๆ ยังค้างคาใจ คือยังห่วงกังวล หรือมีปليโพธอยู่
ใจก็ไปคิดอยู่แต่เรื่องไม่มีเงินใช้ เรื่องทะเลาะกับแฟน
มา พอเข้ามาห้องบรรยาย จึงไม่มีอารมณ์ฟังบรรยาย
นักเรียนก็ไม่มีอารมณ์เรียน ใจแข็งกระด้างด้วย
เรื่องอื่น เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าทรงสอนให้ทำสมาธิ
คือฝึกคิดทีละเรื่อง ผลของสมาธิทำให้จิตเป็นมูทุตา คือ
อ่อนและเป็นกัมมณียะ คือเหมาะแก่การทำงาน

สิ่งที่ย่ออ่อนอย่างดินเหนียวปั้นเป็นรูปอะไรก็ได้ จิต
ที่ย่ออ่อนจะเปลี่ยนเรื่องคิดได้เร็ว นักศึกษาที่มีสมาธิจะ
เปลี่ยนความสนใจตามวิชาแต่ละชั่วโมงได้อย่างรวดเร็ว
อาจารย์บางคนเมื่อเป็นนักวิชาการก็คิดแบบนักวิชาการ
เมื่อต้องเป็นนักบริหารก็คิดแบบนักบริหาร แต่บางคน
ปรับใจไม่ได้ เพราะใจเป็นเหมือนดินแข็ง ไม่ใช่ดินเหนียว
เป็นนักบริหารทำงานวิจัยไม่ได้ คิดว่าให้ออกจาก
ตำแหน่งบริหารแล้วจะเขียนงานวิจัยพอออกจากตำแหน่ง
ไปแล้วก็เขียนงานวิจัยไม่ได้ ยังหลงยึดติดกับตำแหน่ง
บริหาร ทำไมอาจารย์จึงทำงานบริหารและวิชาการไป

พร้อมๆ กันไม่ได้ ที่ทำไม่ได้เพราะขาดสมาธิ ผู้มีสมาธิ จะปรับใจให้ทำงานที่มีธรรมชาติต่างกันได้ ในหลวง รัชกาลที่ ๕ ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนี้ พระองค์ ทรงบริหารประเทศจนได้เป็นมหाराชและในขณะเดียวกันทรงมีงานพระราชนิพนธ์ชิ้นเอกมากมาย

เมื่อสองวันก่อน อาตมาไปสอนนักศึกษาที่สถาบัน ราชภัฏนครราชสีมาที่วัดของหลวงพ่อพุทธ สุานโธ หลวงพ่อเล่าว่า ท่านทำสมาธิขณะเรียนหนังสือตอน เป็นพระหนุ่ม ท่านเรียนบาลีไวยากรณ์กับอาจารย์ ขณะ นั้นเรียน ท่านนั่งฟังไปที่อาจารย์ จนอาจารย์ถามว่า “ท่านมานั่งจ้องผมทำไม”

หลวงพ่อพุทธตอบว่า “ผมทำสมาธิครับ ฟังกลืน ไปที่อาจารย์ เพื่อให้คำสอนของอาจารย์เข้าถึงใจผม”

อาจารย์บอกว่า “จ้องให้ผมเป็นผุยผงก็แล้วกัน”

หลวงพ่อพุทธนั่งฟังอาจารย์เก็บคำสอนเป็นข้อมูล ไว้ในจิต จิตรับคำสอนทุกอย่างด้วยสมาธิ ทำให้เรียน เข้าใจง่าย และจำได้แม่น

วิธีของหลวงพ่อพุทธใช้ได้ดีกับการสอนเด็กๆ สมัย นี้ให้มีสมาธิในการเรียน ตั้งแต่เริ่มเรียนในแต่ละวิชา

ครูควรจะบอกนักเรียนว่าให้นักเรียนทุกคนมองมาที่ครูอย่าให้คลาดสายตាយ่าไขลอย มองต้องให้เห็น ฟังต้องให้ได้ยิน มองครูเป็นจุดเดียวและฟังเสียงครูสอนเพียงอย่างเดียว นักเรียนจะมีทั้งสติและสมาธิในการเรียน

สติคือความระลึกปัจจุบัน ไม่ไขลอยในขณะที่เรียน สมาธิคือการเพ่งใจไปที่ครูก็คืออยู่เรื่องเดียวคือเรื่องที่ครูสอน คนที่ทำอย่างนี้ได้ใจจะเรียนรู้ได้รวดเร็ว มีความจำแม่นยำและปัญญาดี

ปัญญาเปรียบเหมือนคมมดที่ใช้ตัดเชือกคือปัญญา สมาธิเปรียบเหมือนแรงกดลงบนมด ถ้ามีแรงน้อย กดมดไปเบาๆ ต่อให้มดคมขนาดไหนก็ตัดเชือกไม่ขาด นั่นคือมีปัญญามากแต่สมาธิน้อย ถ้ามดที่ต่อให้กดมดแรง ก็ฟันเชือกไม่ขาด นั่นคือมีสมาธิมากแต่ปัญญาน้อย เพราะฉะนั้นมดคือปัญญาต้องหมั่นลับอยู่เสมอ แรงที่กดคือสมาธิ ก็ต้องมีพลัง เมื่อฟันลงไปจะทำให้เชือกขาดได้ง่าย สมาธิช่วยเสริมพลังปัญญา ดังที่พระพุทธเจ้าสอนว่า "สมาธิปริภาวิตา ปญญา มหปผลา โหติ มหานิสสา. เมื่อเจริญสมาธิมันคงดีแล้ว ปัญญาย่อมมีผลมากมีอานิสงส์มาก"

รวมความว่า การพัฒนาจิตของผู้เรียนเทคโนโลยีให้เป็นนักประดิษฐ์ต้องเริ่มด้วยธรรมข้อฉันทะซึ่งมี ๒ ประการ คือ ๑) ธรรมฉันทะคือความใฝ่รู้ ๒) กัตตุกัมยตาฉันทะคือความใฝ่ทำ ฉันทะทำให้เกิดสมาธิ เรียกว่าฉันทสมาธิ สมาธิช่วยเพิ่มพลังปัญญาและสร้างนิรามิสสุข คือสุขที่เกิดจากการทำกิจกรรม

คนมีความสุข

อาตมาเคยพบคนที่มีความสุขกับการทำงาน เพราะเขามีฉันทะคือพอใจภูมิใจในงานที่ทำ เขาไม่ได้ทำงานที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรีอย่างครูบาอาจารย์ทั้งหลาย เขาชั้บรถแท็กซี่ แต่เขามีความสุข วันนั้นอาตมาขึ้นรถแท็กซี่คันนี้จากวัดประยูรฯ จะไปสอนหนังสือที่วัดมหาธาตุ สมัยนั้นรถแท็กซี่ยังไม่มีมิเตอร์ เราตกลงค่าโดยสารกัน ๕๐ บาท อาตมานั่งเบาะหน้าคู่กับคนขับ เมื่อรถแล่นไปได้พักหนึ่ง คนขับแท็กซี่ถามว่า ท่านบวชพระมานานแล้วหรือ อาตมาตอบว่าบวชมานานแล้ว

เขาถามต่อว่า “ท่านบวชแล้วมีความสุขดีหรือ”

“ก็เรื่อย ๆ นะ” อาตมาตอบแล้วถามกลับไปบ้างว่า

“คุณขับแท็กซี่มานานหรือยัง”

“นานแล้วครับ ผมขับแท็กซี่มา ๒๗ ปีแล้วครับ”

“ขับแท็กซี่แล้วมีความสุขดีหรือ”

“มีความสุขมากครับ ผมขับแท็กซี่แล้วผมดับทุกข
ได้” เขาตอบด้วยน้ำเสียงที่จริงจังทำให้อาตมานึกถึง
เรื่องสิทธิการละที่พายเรือข้ามฟากขึ้นมาทันที

“คุณขับแท็กซี่ตลอดเวลา ไม่เคยประกอบอาชีพ
อื่นเลยหรือ” อาตมาถามต่อ

เขาตอบว่า “ผมเคยขับรถที่กระทรวงแห่งหนึ่ง
แต่ผมอยู่ไม่ได้ ผมไม่ชอบระบบราชการที่เล่นพรรค
เล่นพวกกันเหลือเกิน ทำราชการต้องมีเส้นมีสายครับ
ค่าของคนไม่ได้อยู่ที่ผลของงาน ค่าของคนที่อยู่ที่ว่า
เป็นคนของใคร ผมเบื่อหน่ายจึงลาออกไปเป็นพนักงาน
ขับรถที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง แต่ผมก็อยู่ไม่ได้”

“ทำไม ที่มหาวิทยาลัยนั้นก็มีการเล่นพรรคเล่น
พวกเหมือนกันหรือ”

“ไม่ใช่อย่างนั้น ผมถามหน่อย คนเราเรียน
หนังสือไปเพื่ออะไร คนเรียนมาเป็นคนฉลาดมากขึ้น
ใช่ไหม”

“ก็ควรจะเป็นเช่นนั้น”

“คนเรียนมากฉลาดมากควรมีความสุขมากขึ้น
ใช่หรือไม่แต่ผมว่าไม่จริง ประสบการณ์มหาวิทยาลัย
แห่งนั้นสอนผมว่า คนเรียนมากฉลาดมากกลับทุกข์
มากขึ้น พวกดอกเตอร์ครูบาอาจารย์นั้นมีความสุข
เหลือเกิน ตัวเองทุกข์คนเดียวไม่พอยังปล่อยให้
นักศึกษาทุกข์ไปด้วย ที่เป็นเช่นนั้นแสดงว่าต้องมีอะไร
ผิดพลาดในระบบการศึกษาของชาติเป็นแน่”

“คุณเห็นว่าผิดพลาดอย่างไร” อาตมาซักถามต่อ

“ผมว่าครูบาอาจารย์สอนผิด พวกเขาสอนให้คนมี
ความสุข แทนที่จะสอนให้คนมีความสุข ผมไปเตือน
พวกเขาให้เปลี่ยนวิธีสอนใหม่ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามี
ความสุข พวกเขาไม่เชื่อผม ผมจึงขอลาออกมาขับ
แท็กซี่เลยครับ”

“คุณบอกพวกเขาว่าอย่างไร”

“อักษรไทยมีพยัญชนะที่ตัว” เขาย้อนถาม

“สี่สิบสี่ตัว” อาตมาตอบ

“ในสี่สิบสี่ตัวนี้ท่านทราบไหมว่าอักษรตัวไหนดี
และตัวไหนชั่ว ผมไปบอกพวกครูบาอาจารย์ให้สอน

เด็กว่าอักษรตัวไหนเป็นตัวดี และตัวใดเป็นตัวชั่ว เด็กจะได้ไม่ทุกข์ พวกครูบาอาจารย์ไม่ฟังผม พวกเขายอกว่าหนังสือไม่มีตัวดีตัวชั่ว มีแต่ตัวกลางๆ”

อาตมาถามเขาว่า “อักษรอะไรคือตัวดี อะไรคือตัวชั่ว”

“ตัวชั่วมี ๓ ตัวคือ ล ก ล ตัวดีมี ๓ ตัวคือ พ ห ข”

“ล ก ล หมายถึงอะไร”

เขาตอบว่า “ท่านเป็นพระไม่รู้เรื่องนี้ได้อย่างไร พระพุทธเจ้ายังสอนไว้ว่า ล ก ล ก็คือ โลก โกรธ หลง นั่นไง มันชั่วไซ้ไหมท่าน”

“ใช่แล้ว โลก โกรธ หลง เป็นอกุศลหรือรากเหง้าของความชั่ว คุณเล่นย่ออย่างนี้ใครจะไปรู้ ว่าแต่ พ ห ข คืออะไร เป็นตัวดีจริงหรือเปล่า”

เขาตอบว่า “เพื่อนซี้บ๊วแก๊งค์ด้วยกันมีความทุกข์มาก พวกเขายกกันว่าค่าเช่าแพง รายได้ก็น้อย แต่ผมไม่ทุกข์ เพราะผมใช้ พ หาน คือ รู้จักพอ คนเราถ้ารู้จักพอจะมีความสุขไซ้ไหม”

อาตมาเห็นด้วยกับคำตอบของเขา เพราะพระพุทธเจ้าตรัสว่า “*สนฺตุฏฺฐี ปรมํ ธนํ ความรู้จักพอ เป็นยอดทรัพย์*”

คนจนมีสองประเภทคือ คนจนเพราะไม่มี กับคนจน
 เพราะไม่พอ คนส่วนใหญ่จน เพราะไม่รู้จักคำว่าพอ
 ความไม่พอใจจนเป็นคนเข็ญ
 พอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาล
 จนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การ
 ต้องคิดอ่านแก่จนเป็นคนมี

คนที่มีความสุขในชีวิตต้องเป็นคนรู้จักพอ หมายถึง
 ถึงว่า “พอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ทำ” ใครไม่มีสิ่งที่
 ตัวชอบ ก็ต้องขอชอบสิ่งที่ตัวมี ภาษิตฝรั่งว่า “นกตัว
 เดียวในกำมือ ดีกว่านกสองตัวบนต้นไม้” คนไทยทุกวัน
 นี้หลงอยู่ในวัตถุนิยม ได้เท่าไรก็ไม่รู้จักพอ

อาตมาถามคนขับแท็กซี่ต่อไปว่า “ห คืออะไร”

เขาตอบว่า “ห คือ รู้จักให้ ถ้าผู้โดยสารต่อราคา
 กับผม ผมลดลงให้เขาบ้าง ถ้าผู้โดยสารขอให้ผมไปส่ง
 ต่ออีกนิด ผมก็ไปให้ ผมถือว่าผมให้บริการแก่ผู้โดยสาร
 ผู้โดยสารก็ให้ค่าโดยสารแก่ผม”

อาตมาเห็นด้วยกับเขา สังคมอยู่ได้เพราะมีการ
 ให้และการรับจิตที่คิดจะให้สบายกว่าจิตที่คิดจะเอา
 ในครอบครั้วใด ทุกคนคิดแต่จะเอาจะไม่มีใครได้ แต่ถ้า

ทุกคนคิดแต่จะให้ทุกคนจะได้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า
 “ปุชโก ลภเต ปุชฺ วนฺตโก ปฏิวฺนทฺ. ผู้บูชาเขาย่อมได้
 รับการบูชาตอบ ผู้ไหว้เขาย่อมได้การไหว้ตอบ” และว่า
 “ททมาโน ปิโย โหติ. ผู้ให้ย่อมเป็นที่รัก”

อาตมาถามต่อไปว่า “แล้ว ช คืออะไร”

รถแท็กซี่ติดไฟแดงอยู่หน้าสุด ไฟเขียวส่งสัญญาณ
 ขึ้นแล้ว คนขับแท็กซี่ยังไม่ยอมออกรถ เพราะสนทนา
 ธรรมเพลิน รถคันหลังจึงบีบแตรไล่ คนขับแท็กซี่จึง
 กล่าวว่ “ไฟเขียวเพิ่งขึ้น เขาบีบแตรไล่ผมแล้ว ไม่รู้จะ
 รีบไปตายที่ไหน ผมโดนบีบแตรไล่เป็นประจำ แต่ผมไม่
 โกรธหรือหัวเสีย เพราะผมใช้ ช ช่างครับ”

“หมายถึงอะไร”

“ช่างเถอะครับ ผมโดนบีบแตรไล่ ผมก็คิดว่าช่าง
 เขาเถอะ”

นั่นคือ การปล่อยวางแบบหนึ่งทำให้สบายใจดี

ใครชอบใครชังช่างเถิด

ใครเชิดใครแข่งช่างเขา

ใครเบียดใครบ่นทนเอา

ใจเราร่วมเย็นเป็นพ้อ

เมื่อแท็กซี่ถึงวัดมหาธาตุ อุตมาจ่ายค่าแท็กซี่ไป ๖๐ บาท เพิ่มจากราคาที่ตกลงกันไว้ ๑๐ บาทเลย แต่เขาขอรับเพียง ๕๐ บาท

เมื่อถามว่าเพราะเหตุไร เขาตอบว่า

“ไม่เอาหรอกครับ ผมรู้จักพอ”

แล้วเขาก็ขับรถต่อไปอย่างมีความสุข เพราะเขามีธรรมประจำใจสามข้อเท่านั้น คือ พ ห ข

คนๆ นี้เขามีธรรมประจำใจและเขาก็ไม่ได้ท่องเป็นภาษาบาลี เขาเอามาใช้ทันที รู้จักพอ คือสันโดษ รู้จักให้คือให้ทาน รู้จักช่างเถอะ ปล่อยวาง คือ จาคะ สละ สิ่งที่ไม่ดีจากจิตใจไม่เก็บงำ และเขาใช้ประจำ มันมาถูกสถานการณ์ เขาเรียกว่า ธรรมานุธรรมปฏิบัติ คือ ปฏิบัติธรรมน้อยให้คล้ายตามธรรมใหญ่ คือเลือกธรรมข้อย่อยมาใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่เราต้องการ

มนุษย์สมบูรณ์

ในการที่เราจะพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เราต้องใช้ธรรมให้ถูกเรื่อง นั่นคือฝึกจิตของนักวิทยาศาสตร์ และนักประดิษฐ์ให้มีฉันทะคือรู้จักพอใจในสิ่งที่ทำ มี

สมาธิที่เกิดจากฉันทะ มีปัญญา และมีความสุขด้วยการคิดเป็น อย่างคนขับแท็กซี่ คือ รู้จักพอ รู้จักให้ รู้จักปล่อยวาง ถ้าประสบความล้มเหลว คิดแง่บวกอย่างเอติสันที่บอกตัวเอง ถ้าไม่สำเร็จก็คือค้นพบวิธีที่ไม่ต้องทำ สามารถจะมีความสุขกับการศึกษาดันตว่าวิจัยด้วยจิตที่คิดจะฝากอะไรไว้กับมนุษยชาติ ไม่ใช่คิดแต่เพียงว่าแล้วฉันจะได้ค่าแรงค่าตอบแทนเท่าไร

ถ้าเราได้คนที่รู้จักพอ รู้จักให้ รู้จักปล่อยวาง มีสมาธิ มีปัญญาและความสุขไปพัฒนาเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจจะไม่ใช่ฟองสบู่ เขาจะสร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ประเทศไทยจะพึ่งตนเองได้ในด้านเทคโนโลยี

นอกจากพุทธธรรมจะจำเป็นต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดังกล่าวมาแล้ว พุทธธรรมยังจำเป็นในการทำให้การพัฒนานั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่มวลมนุษยชาติ ถ้าปราศจากธรรม เราก็อาจใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสร้างอาวุธร้ายแรงเพื่อเช่นฆ่ากัน ถ้าปราศจากธรรม มนุษย์ก็ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการทำลายสิ่งแวดล้อม

ทำให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเป็นสัมมาพัฒนาและ
สมพัฒนา ที่ว่าเป็นสัมมาพัฒนาหมายถึงการพัฒนา
ถูกทาง คือถือว่ามนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีไว้รับใช้มนุษยชาติ ไม่ได้
มีไว้สำหรับทำลายกัน ที่ว่าเป็นสมพัฒนาหมายถึงการ
พัฒนาที่สมดุล มนุษย์ที่สมบูรณ์ควรมีทั้งความรู้ใน
ทางโลกซึ่งได้จากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ
ความรู้ในทางธรรมซึ่งได้จากศาสนา

พระพุทธเจ้าตรัสว่าคนในโลกนี้มีสามประเภทคือ

- ๑) คนตาบอด(อันธจักษุ) ๒) คนตาเดียว(เอกจักษุ)
- ๓) คนสองตา(ทวิจักษุ)

คนตาบอดคือคนไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ
คือไม่รู้เทคโนโลยีและไม่มีความรู้ในทางธรรม ไม่รู้
วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์

คนตาเดียวคือคนที่มีความรู้แต่ด้านเดียว โดย
เฉพาะอย่างยิ่งคือรู้ในทางโลก รู้เทคโนโลยี

คนสองตาคือคนที่มีทั้งความรู้ทั้งในทางเทคโนโลยี
และความรู้ในทางธรรมและวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์

เทคโนโลยีเป็นเพียงตาข้างหนึ่ง พุทธธรรมและวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์เป็นตาข้างที่สองที่จะต้องมีความควบคู่กันไป การศึกษาในปัจจุบัน มุ่งให้ตาข้างเดียวคือความรู้ด้านเทคโนโลยี จะทำให้คนมีพลังแต่ขาดความยังคิดจนใช้พลังเทคโนโลยีในทางที่ผิด

พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนไม่มีปัญญา ก็เหมือนคนตาบอดที่เหยียบไปได้แม้บนไฟทั้งสองทาง คำว่าปัญญาในที่นี้ คือความรู้พุทธธรรม คนไม่มีธรรมก็เหมือนกับคนตาบอดที่เหยียบไปได้แม้บนไฟสองทาง นั่นคือเรื่องที่ดีมีประโยชน์ คนตาบอดประเภทนี้ได้ทำลายทิ้งไปเสีย นักต่อนัก สังคมไทยปัจจุบันเปรียบเหมือนคนตาบอด เพราะได้ทำลายความมั่งคั่งในทางเศรษฐกิจให้ย่อยยับไปในพริบตา ความโลภบังตาให้มีคนทำให้ถลุงเงินที่กูมาจากต่างประเทศจนหมด ไม่เหลือเงินสำรองไว้สร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้ นักลงทุนต่างชาติจึงย้ายเงินไปลงทุนที่อื่น เมื่อขาดปัญญา เราก็รักษาความโชคดีไว้ไม่ได้เหมือนเรื่องราวในนิทานชาดกต่อไปนี้

สามีภรรยาคู่หนึ่งมีลูกสาวสามคน สามีตายไป เกิดเป็นหงส์มีขนเป็นทองคำ หงส์นี้ระลึกชาติได้คิดถึง

ภรรยาและลูกสาวจึงบินมาหา ก่อนจากไปก็สลัดขนทองคำไว้หนึ่งเส้น ทำอย่างนี้ทุกครั้ง ภรรยาเอาขนทองคำไปขาย ก็พอประทังชีพอยู่ได้โดยไม่ต้องทำงาน ต่อมาภรรยาเกิดความโลภปรึกษากับลูกสาวว่าถ้าวันไหนหงส์ไม่มา เราก็ไม่มีทองคำ เพราะฉะนั้นเราควรจับหงส์ถอนขนทองคำไว้ให้หมด ลูกสาวทั้งสามห้ามอย่างไรแม้มก็ไม่ฟัง ความโลภบังตาเสียแล้ว ไม่นึกถึงน้ำใจของหงส์ เมื่อหงส์มาถึงเธอก็โดดจับหงส์แล้วถอนขนทั้งหมดโดยพลการ ขนที่ดูเป็นทองคำกลายเป็นขนสีขาวเหมือนขนนกยาง หงส์บินไม่ได้เพราะไม่มีขน ภรรยาจับใส่ตุ่มเลี้ยงไว้จนขนขึ้นมาใหม่ คราวนี้เป็นขนขาวทั้งหมด เมื่อขนขึ้น หงส์ก็บินจากไปไม่หวนคืนมาอีกเลย

ชาวต่างชาติที่เคยมาลงทุนบินจากไป เศรษฐกิจที่เคยพึ่งขนทองคำต้องหันมาพึ่งตนเอง แม้โซคลาภจะเสียไปแล้ว อนาคตก็ยังอยู่ ข้อสำคัญเราต้องมีพุทธธรรม คอยกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ คนไทยต้องไม่เหมือนคนตาบอดที่เหยียบไปได้แม้บนไฟที่สองทาง เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวเป็นพลังมีขอบเขต ต้องมีวิทยาศาสตร์

บริสุทธิ์ และพุทธธรรมเป็นพื้นฐานทำให้มีตาครบทั้งสองข้างซึ่งจะช่วยให้เราก้าวเดินไปในศตวรรษใหม่อย่างคนตาดี เพื่อให้สังคมไทยมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในโอกาสที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมเฉลิมฉลองโอกาสครบ ๔๐ ปีแห่งสถาบันการศึกษาแห่งนี้ ขอตั้งกัลยาณจิตอธิษฐาน อ่างเอาคุณพระศรีรัตนตรัยและกุศลความดีที่ได้บำเพ็ญมาจงมารวมกันเป็นตะบะ เป็นเคาะ เป็นพลวะปัจจัย อำนาจอวยพรให้ท่านทั้งหลายจงปราศจากทุกข์ โศก โรคภัย อุบัติวันตรายทั้งปวง มีสติปัญญาสามารถอาจหาญ ในการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีควบคู่กับพุทธธรรม และเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธรรมสาร สมบัติทุกท่าน ทุกคนตลอดกาลนานเทอญ

มูลนิธิพุทธธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ออกใบอนุญาตให้

ณ วันที่ ๑๔ ก.ค. ๒๕๒๙ เลขที่อนุญาตที่ ค. ๔๓๔/๒๕๒๙

กรุงเทพมหานคร ออกใบอนุญาตให้ ณ วันที่ ๓ มิ.ย. ๒๕๓๐ เลขทะเบียนลำดับที่ ๓๖๐๒

คณะกรรมการ

๑. นายชยฤทธิ์ ธนะปุระ	ประธาน		
๒. อ.กาญจนา บุณนาค	กรรมการ	๓. นางบุปผา คณิตกุล	กรรมการ
๔. นายปัญญา วิจิตรนสาร	กรรมการ	๕. นางชุติมา ธนะปุระ	กรรมการ
๖. Mr. Bruce Evans	กรรมการ		

วัตถุประสงค์

๑. ศึกษา ทำนุบำรุง ส่งเสริม และเผยแพร่พระพุทธศาสนา อันเป็นศาสนาประจำชาติไทย ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการเดิมแท้ของพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนำพระพุทธศาสนา มาเป็นหลักในการพัฒนาทั้งส่วนบุคคลและสังคม
๒. ให้การสงเคราะห์ทั้งทางจิตใจ และวัตถุ แก่ประชาชนทั่วไป ผู้มีความจำเป็น หรือเดือดร้อน
๓. ศึกษา ทำนุบำรุง ส่งเสริม และเผยแพร่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปกรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ซึ่งมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา
๔. ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์
๕. ไม่ดำเนินการเกี่ยวกับการเมืองแก่ประการใด

ถ้อยแถลง

มูลนิธิพุทธธรรม ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแผ่พระ
สัทธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้แก่พรทหลายออกไปในวงกว้างด้วยรูปแบบต่างๆ

๑. การเผยแพร่หนังสือธรรมะ มูลนิธิพุทธธรรม ได้จัดพิมพ์หนังสือที่มีสาระ
ประโยชน์และทรงคุณค่าออกมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยแบ่ง
สรรให้มีส่วนสำหรับจำหน่าย และส่วนที่แจกเป็นธรรมทาน

๒. โครงการหนังสือธรรมะภาษาอังกฤษ ได้แปลจากหนังสือภาษาไทยที่สรร
แล้ว เช่น พุทธธรรม ธรรมบุญชีวิต พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์
และเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ของพระธรรมปิฎก (P. A. Payutto) และจัดส่งไปเผยแพร่
ในประเทศต่างๆ

ในสถานการณ์ปัจจุบัน งานอาสาสมัครรายบุคคล แม้จะทำด้วยความเสียสละ
อย่างยิ่ง ก็ไม่เพียงพอและไม่ทันการ งานบุกเบิกที่สำคัญและงานที่ต้องทำในปริมาณ
มาก ดังเช่นโครงการหนังสือธรรมะภาษาอังกฤษ และการแจกหนังสือธรรมทาน จะเป็น
ไปได้และคงอยู่ยืนนาน จำเป็นจะต้องจัดตั้งเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง โดยมีฐานทั้งด้านการ
บริหาร กำลังคน กำลังทุน และอุปกรณ์รองรับอย่างมั่นคง มูลนิธิพุทธธรรมเห็นตระหนัก
ในเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงได้ดำเนินงานในรูปที่กล่าวข้างต้น และจะขยายกิจการในแนวทาง
ที่กล่าวนี้ยิ่งขึ้นต่อไป เพื่อให้พุทธธรรมนำชีวิตและสังคมมนุษย์สู่สันติสุขได้อย่างแท้จริง

ผลงานหนังสือธรรม มูลนิธิพุทธธรรม

ปี พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อหนังสือ	ผู้แต่ง	
๒๕๓๗	๑.	ชาวพื้นชนกันได้อย่างไร	พระธรรมปิฎก. (น. อ. ปยุตโต)	
	๒.	พุทธวิธีแก้ปัญหาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑	.	
	๓.	เมืองไทยชาวกุฎิกัมมโทณิกะชาวบริติช	.	
	๔.	True Freedom	Ajahn Jagaro	
	๕.	Dependent Origination, the Buddhist Law of Conditionality	พระธรรมปิฎก (น. อ. ปยุตโต)	
	๖.	Buddhist Economics.	.	
	๗.	Venerable Father, A Me with Ajahn Chan	Paul Brater	
	๘.	Getting to Know Buddhism	Sunthorn Plaminir Ph.D.	
	๙.	ชีวิตที่สมบูรณ์	พระธรรมปิฎก (น. อ. ปยุตโต)	
	๑๐.	พิธีกรรมคืออะไรสำคัญ	.	
	๑๑.	คนไทยกับบว	.	
	๑๒.	รักษาใจตามป่าดง	.	
	๑๓.	ชีวิตที่ศรัทธาจนกระทั่ง	.	
	๑๔.	ความสำคัญของการพูดศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ	.	
	๑๕.	รัฐกับพระพุทธศาสนา กับเวลาชำระล้างหรือยัง	.	
	๑๖.	ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา	.	
	๑๗.	คุณธรรมนำใจสำนึกของสังคมไทย	.	
	๑๘.	สัมมาวัตรธรรมไทย ฐานานแห่งการศึกษาที่ดี	.	
	๑๙.	ท่าอย่างไว้ระพวยโกร	.	
	๒๐.	นิพพาน-สันติภาพ	.	
	๒๕๓๘	๑.	ธรรมาวุธชีวิต	พระธรรมปิฎก (น. อ. ปยุตโต)
		๒.	ความรักจากวรรณคดีไทย ผู้ความเป็นไทย	.
๓.		พจนานุกรมเกี่ยวกับพระธรรมปิฎก ฉีกภาพที่รวบรวมและเรียบเรียง	โดย : ดร.สุนทร พจนานันท์ ดร. สุจินา ธนประยูร	
๔.		การศึกษาเพื่อสังคมไทย	พระธรรมปิฎก	
๕.		Buddhist Solutions for the twenty-first century	P.A. PAYUTTO	
๖.		The Dawn of the Dhamma	Venerable Suttito	
๗.		การรังสรรค์ประเทศไทย	พระธรรมปิฎก (น. อ. ปยุตโต)	
๘.		คนไทย ทองแดงหรือไม	.	
๙.		การศึกษาทางจริยธรรม	.	
๑๐.		เมืองไทยชาวกุฎิกัมมโทณิกะชาวบริติช	.	
๑๑.		ชีวิตที่ดีที่หาคุณค่ากับวิถีชีวิต	.	
๑๒.		ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง	.	
๑๓.		ภาษา วรรณกรรม และวัฒนธรรมไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก	.	
๑๔.		ท่าที่จะ: คัดเลือกอย่างไร	.	
๑๕.		พุทธวิธีแก้ปัญหาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑	.	
๑๖.		ธรรมะสำหรับผู้สูงอายุ	.	
๑๗.		วินัย เรื่องที่ใหญ่มากกว่าศีล	.	
๑๘.		พระ-สรวรค์ สำหรับคนรุ่นใหม่	.	
๑๙.		รายการบรรณกิจของวารสารการ	พระมณีธรรมภาณิน (ปวงกร ธรรมใจโต)	
๒๐.		ธรรมะกับการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	.	
๒๑.		สร้างสันติให้เป็นจริง	.	

ปี พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อหนังสือ	ผู้แต่ง
๒๕๓๙	๑.	ไตรลักษณ์ในชีวิตประจำวัน	พระเมธีธรรมบารณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
	๒.	การควบคุมสติอยู่ตลอดเวลา	.
	๓.	คุณธรรมสำหรับนักบริหาร	.
	๔.	ครูที่ดีต้องมีสาระ	.
	๕.	สติในชีวิตประจำวัน	.
	๖.	กรรมและทางเลือกใหม่	.
	๗.	พระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์	.
	๘.	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	.
	๙.	สถานการณ์พุทธศาสนา : พลิกหน้าตาเป็นพัฒนา	พระธรรมปิฎก (ป. ธ. ปญฺญฺโก)
	๑๐.	ธรรมกับทางสังคมของชาวไทย	.
	๑๑.	กรรมกับโรคพันธุกรรม	.
	๑๒.	การพัฒนาที่ยั่งยืน	.
	๑๓.	ความเป็นปิตุฆาตหรือผลของปุจฉา	.
	๑๔.	รักษาใจ เมื่อยามป่วยไข้	.
	๑๕.	สถานการณ์พระพุทธศาสนา กระแสโดยศาสตร์	.
	๑๖.	จากใจวิทยายุทธกรรมา	.
	๑๗.	เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ	.
	๑๘.	เรื่องสั้นไทยพระราชาใจดีถูก	.
	๑๙.	ข้าวสวย ถึงใหญ่ เมื่อลอยหรือเพื่ออะไร	.
	๒๐.	อณุตตพจน	.
	๒๑.	ศาสนาและเยาวชน	.
	๒๒.	ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ	.
	๒๓.	การศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่ยั่งยืน	.
	๒๔.	ข้อคิดชีวิตตามการะ	.
	๒๕.	รัฐกับพระพุทธศาสนา ถึงเวลาชำระล้างหรือยัง	.
	๒๖.	ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา	.
	๒๗.	นิพพาน-อนัตตา	.
	๒๘.	ท่าความดีมีความสุข	พระเมธีธรรมบารณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
	๒๙.	ธรรมมคธแห่งชีวิต	.
	๓๐.	พระพุทธประวัติ	พระธรรมปิฎก (ป. ธ. ปญฺญฺโก)
	๓๑.	จริยคุณ-จารีการณ	.
	๓๒.	งานที่ได้ผล คนเป็นสุข	.
๓๓.	ธรรมกับการพัฒนาชีวิต	.	
๓๔.	มาตรฐานชีวิตของชาวพุทธ	.	
๓๕.	พหุผลคป วิถีที่สอดคล้องไป	.	
๓๖.	อุปนิสัยธรรมะ ธรรมะสำหรับ me & you	พระราชาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	
๓๗.	The Great Discourse on Not Self	Venerable Mahasi Sayadaw	
๓๘.	The Great Discourse on the Tuning of the Wheel of Dhamma	.	
๒๕๔๐	๑.	โฮที ภายใต้วัฒนธรรมแห่งปัญญา	พระธรรมปิฎก (ป. ธ. ปญฺญฺโก)
	๒.	ภาวะข้างสารคดีปัญญาเพื่ออนาคตของมนุษยชาติ	.
	๓.	ชีวิตหนึ่งเท่านั้น สร้างความดีได้อนันต์	.
	๔.	เล่าเรื่องให้ไม่แห้ง ชุดที่ ๑ "ลือเรื่องวัดความเจริญของชาวพุทธ"	.
	๕.	เล่าเรื่องให้ไม่แห้ง ชุดที่ ๒ "พัฒนาปัญญา"	.
	๖.	ธรรมะฉบับโบราณคดี	.
	๗.	วิหยาสาสน์ในกระแสของพระพุทธศาสนา	พระราชาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
	๘.	อณุตตพจน (พุทธศาสนา อิตติ คัมภีร์ครั้งที่ ๒)	พระธรรมปิฎก (ป. ธ. ปญฺญฺโก)
๙.	เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ (พิมพ์ครั้งที่ ๔)	.	

ปี พ.ศ. ลำดับ รายชื่อหนังสือ

ผู้แต่ง

๒๕๔๐	๑๑. จงพัฒนาตนเองได้อย่างไร	พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)
	๑๒. ชีวิตในสังคมเทคโนโลยี	-
	๑๓. คนไทยกับเทคโนโลยี	-
	๑๔. การคิดเป็นพุทธี เกณฑ์เป็นสุข	-
	๑๕. ความงามของชีวิต	-
	๑๖. คุณภาพ : สาระแห่งคุณภาพและความสมบูรณ์	-
	๑๗. เล่นวอลเลย์บอลทั้ง ขลุ่ย ๑ - โหม่งคัง พุทธวิธีเล่นคุณภาพ	-
	๑๘. ความสุขที่สมบูรณ์	-
	๑๙. ธรรมชาติการทำงาน	-
	๒๐. ทำอย่างไรให้หายโกรธ	-
	๒๑. วิทยาศาสตร์นำวิถี	-
	๒๒. การศึกษาพัฒนาการหรือบูรณาการ	-
	๒๓. มอญอเมริกันมาหาปัญหาไทย	-
	๒๔. ชีวิตที่สมบูรณ์	-
	๒๕. การพัฒนาจริยธรรม	-
	๒๖. ข้อคิดชีวิตชาวพุทธ	-
	๒๗. พระอริยสงฆ์ ชีวิตที่หลุดลอย	-
	๒๘. งานที่ได้ผล คนที่เป็นสุข	-
	๒๙. ความสุขที่สมบูรณ์	-
	๓๐. ความงามของชีวิต	-
	๓๑. ความสำคัญของพระพุทธศาสนา ในฐานะศาสนาสังคมชาติ	-
	๓๒. ขอบฟ้าแห่งความ	พระพรหมญาณิ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
	๓๓. ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยพุทธธรรมและเทคโนโลยี	-
	๓๔. พัทธธรรมสี่ มิติแห่งสุข (พิมพ์ซ้ำ)	-
๒๕๔๑	๑. การศึกษาค้นคว้าชีวิตที่พัฒนาตน	พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)
	๒. ทางสายอริยธรรมของพระพุทธศาสนาไทย	-
	๓. ธรรมบัญญัติชีวิต (ฉบับ ๒ ภาษา)	-
	๔. Basic Buddhism	Sunthorn Plamink
	๕. Sallha Sutta (A Discourse on the Refinement of Character	Venerable Mahasi Sayadaw
	พุทธศาสนา ในฐานะเป็นรากฐานของจิตวิทยาศาสตร์	พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)
	๖. ปัญหาของใจในสมัยวิกฤต	พระพรหมญาณิ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
	๗. True Freedom (พิมพ์ซ้ำ)	Ajahn Jagaro
	๘. Buddhist economics (พิมพ์ซ้ำ)	P.A. Payutto
	๙. Sartre's Existentialism and Early Buddhism (พิมพ์ซ้ำ)	Phra Medhichammamporn
	๑๐. The Great Discourse on the Turning of the wheel of Dhamma	Mahasi Sayadaw
	๑๑. นิตยสารธรรมนิตยสาร	พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)
	๑๒. พุทธวิธีในการสอน	-
	๑๓. สติในชีวิตประจำวัน (พิมพ์ซ้ำ)	พระพรหมญาณิ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
	๑๔. ครูที่เสียชื่อเสียง (พิมพ์ซ้ำ)	-
	๑๕. คุณธรรมสำหรับนักเรียน (พิมพ์ซ้ำ)	-
	๑๖. Buddhist Solutions for the twenty-first century (พิมพ์ซ้ำ)	P.A. Payutto
	๑๗. Getting to know Buddhism (พิมพ์ซ้ำ)	Sunthorn Plamink
	๑๘. การพัฒนาทางพุทธ	พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต)
	๑๙. ธรรมบัญญัติชีวิต (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)	-
	๒๐. พุทธธรรม	-
	๒๑. A Constitution for Living	P.A. Payutto
	๒๒. Buddhist Solutions for the Twenty-first Century	-
	๒๓. ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ด้วยพุทธธรรมและเทคโนโลยี (พิมพ์ซ้ำ)	พระพรหมญาณิ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)